

ርዕስ አንቀጽ

ለአገር በቀል ሥራ ተቋራጮች ቅድሚያ እንስጥ

ለአገር ሁለተኛዋ ዕድገት መንግስት ብቻውን ስርቶ የተፈለገውን ያህል ለውጥ ያመጣል ተብሎ አይታሰብም። ለእዚህም ነው አገራችን የሰነቀችው ራዕይ ግብ ይሳካ ዘንድ ከምልአተ ህዝቡ ቀጥሎ የአገራዊ ባለሀብቱ ተሳትፎ ወሳኝ ነው የሚባለው። ስለሆነም በሚከናወኑ የልማት ሥራዎች አገራዊ ባለሀብቱን ተሳታፊ ማድረግ አቅሙን ለማጎልበትና የሚፈለገውን ፈጣን ልማት ለማረጋገጥ ከፍተኛ ድርሻ አለው።

በተለይ መንግስት በሁለተኛው የዕድገትና የትራንስፎርሜሽን ዕቅድ ለመገንባት ካስቀመጣቸው የመንገድ፣ የባቡር መስመር፣ የኃይል ማመንጫና ሌሎችም የመሰረተ ልማቶች እንዲሁም የትምህርትና የጤና ማህበራዊ ልማቶች አንጻር ሲታይ በመስኩ ትግበራ ላይ አገር በቀል ሥራ ተቋራጮች ቁልፍ ሚና አላቸው። በኢትዮጵያ በአራቱም አቅጣጫ እዚህም እዚያም የመንገዶች፣ የግድቦች፣ የህንፃዎች፣ ኢንዱስትሪ ፓርኮች፣ የመኖሪያ ፓርኮች፣ የመኖሪያ ቤቶችና መሰል የመሰረተ ልማት ግንባታዎች በስፋት ሲካሄድ የእኛ ባለሀብቶችና ሙያተኞች አቅምና ሀብት ብሎም የቴክኖሎጂ ተጠቃሚነት ሊጠናከር ይገባል ያስፈልጋልም።

ከከተሞች ዕድገት ጋር ተያይዞ እየተገነባ የመጣው አቅምና ሀብት የሀገሬው ባለሀብት ይበልጥ መሆን የሚችለው በዚህ መንገድ መጓዝ ሲቻል ብቻ ነው። የሀገር ውስጥ ባለሀብቱ ለበርካታ ዜጎች የሥራ እድል በመፍጠርም ሆነ ድህነትን ከመቀነስ አኳያ ከፍተኛ ሚና እየተጫወተ ሊመጣም ይችላልና። በእርግጥ እስካሁን ባለው ሂደት የኮንስትራክሽን ኢንዱስትሪው በሀገሪቱ ህዳሴ ጉዞ ላይ ከፍተኛ ሚና እንዲጫወት የሀገር ውስጥ ባለሀብቱ ሚና የሚናቅ አይደለም።

በአሁን ወቅት የኮንስትራክሽን ኢንዱስትሪው ልማት ዘርፍ በአዓመት 12 ነጥብ አራት መቶ በመቶ ዕድገት እያስመዘገበ ይገኛል። ከሀገሪቱ ጠቅላላ ምርት እድገት (ጂ.ዲ.ፒ) ውስጥም አምስት ነጥብ ሦስት በመቶ ድርሻ አለው። በሁለተኛ የዕድገትና የትራንስፎርሜሽን ዕቅድ የተነደፉት ግዙፍ የልማት ፕሮግራሞች የሚተገበረው በዚህ የኮንስትራክሽን ዘርፍ መሆኑ ከፍተኛ መዋዕል ንዋይ ወጪ የሚደረግበት መስክ እንዲሆንም አስችሎታል። ለዚህ ነው መንግስት የሀገር ውስጥ ሥራ ተቋራጮችን አቅም እና ተወዳዳሪነትን ለማሳደግ እየሠራው ባለው ሥራ ቁጥራቸው ትንሽ የማይባሉ የሥራ ተቋራጮች ወደ ኮንስትራክሽን ዘርፍ እየገቡ ያሉትም።

የሀገር ውስጥ ተቋራጮች አቅምና ተወዳዳሪነትን ለማሳደግ በስፋት በመንገድ፣ በህንፃ፣ በመስኖ ግድብ፣ በባቡር መስመር ግንባታው በንዑስ ሥራ ተቋራጭነትና በዋና ስራ ተቋራጭነት እንዲሳተፉ መንግሥት ፈርጆ ብዙ ጥረት እያደረገ ይገኛል። ሥራ ተቋራጮች በህንፃ ግንባታ ብቻ ከመወሰን ይልቅ መንግሥት በፈጠረው ዕድል በመጠቀም ወደ መንገድ፣ ባቡር፣ የመጠጥ ውሃና መሰል ግንባታ ዘርፎች እየተቀላቀሉ ይገኛሉ። አቅማቸውንም እየገነቡ ይገኛሉ።

የሀገር ውስጥ ሥራ ተቋራጮችን በመንግስት ግዙፍ ግንባታዎች እንዲሳተፉ ምቹ ሁኔታዎችን በመፍጠራቸውና በዘርፉ ከፍተኛ ለውጥ መገኘቱም የእዚህ ስኬት ጥረት ማሳያ ነው። ይህ ብቻ አይደለም፣ መንግስት በሚያካሂዳቸው ግንባታዎች አገር በቀል የሥራ ተቋራጮችን ለማሳተፍ ትኩረት በሰጠበት ጊዜ ነው። የኢንዱስትሪ ፓርኮች በአገር ውስጥ ሥራ ተቋራጮች እንዳይሰሩ ተደርጓል ሲሉ አገር በቀል ሥራ ተቋራጮች ቅሬታ ያቀረቡት። ይህ አሰራርም ከመንግስት ፖሊሲና ስትራቴጂ ጋር የሚጋጭ እንዳይሆን ሊፈተሽ ይገባል።

በቅርቡ ጠቅላይ ሚኒስትር ኃይለማርያም ደሳለኝ እንደገለጹት፣ «በሁለተኛው የእድገትና ትራንስፎርሜሽን እቅድ ዘመን ላይ ትልቁ ኢንቨስትመንት ሊካሄድ ይገባል ብለን የያዝነው በሀገራዊ ባለሀብት ነው። ስለዚህ አገራዊ ባለሀብቱ በኢንቨስትመንትም ሆነ መንግስት በሚያካሂዳቸው ግንባታዎች ተሳታፊ እንደሚሆን አጽንኦት የተሰጠው ጉዳይ ነው። የውጭ ባለሀብት የራሱ ከፍተኛ ድርሻ ቢኖረውም ነገር ግን አንዱ ዋልታና ዋናው ኢንቨስትመንት ምንጭ ብልን በእድገትና ትራንስፎርሜሽን እቅድ የያዝነው የሀገራዊ ባለሀብቱን ትራንስፎርሜሽን ማረጋገጥ ነው» ሲሉ የልማቱ ሞተር አገራዊ ባለሀብቱ መሆኑን ገልጸዋል። በተግባርም የተረጋገጠ ጉዳይ ነው። የመንግስት አቋም ይህ ሆኖ ሳለ የኢንዱስትሪ ፓርኮች ግንባታ ለውጪ ሥራ ተቋራጮች የተሰጠበት አግባብ ሊፈተሽ ይገባል።

መስኩ የሰው ጉልበት በስፋት የሚጠቅም፣ የካብተ ልምድ የሚገኝበትና ሀብት የሚፈጠርበት በመሆኑ አገራዊ የሥራ ተቋራጮችን በፕሮጀክቶች ግንባታ ማሳተፍ አጠያያቂ አይደለም። ሆኖም መንግሥት የግሉ ክፍለ ኢኮኖሚ በተለይ ደግሞ አገራዊ ባለሀብቶች የኢኮኖሚው ሞተር ናቸው ሲል በፖሊሲው ቢያስቀምጥም የአገር በቀል ሥራ ተቋራጮች የኢንዱስትሪ ፓርኮችን የመገንባት አቅሙ እያላቸው ነውን ለውጭ ሥራ ተቋራጭ የተሰጠው የሚለው ጥያቄም መልስ ሊያገኝ ይገባል።

በሌላ በኩል ግንባታውን የአገር በቀል የሥራ ተቋራጮች ቢገነቡት የውጭ ምንዛሬን ማዳን እንደሚቻልም ከግምት ሊገባ ይገባል። በሌላ በኩልም ባለሀብቱ የገንዘብና የመሥራት አቅማቸውን ያጎለብቱበታል። ስለዚህ የግንባታ ፕሮጀክቱን ለአገር ውስጥ ሥራ ተቋራጮች መስጥት እየተቻለ ለውጭ ሥራ ተቋራጭ እንዴት እንደተሰጠ ሊፈተሽ ይገባል። በሂደቱ ያልተጣራ የአሰራርና የመረጃ ክፍትት ካለም ሊፈተሽ ይገባል። እናም የሚመለከተው አካል ተገቢውን ማጣሪያ አድርጎ የእርምት ወይም የማካካሻ እርምጃ መውሰድ ይጠበቅበታል።